

Süleyman Akgün¹

F.Evren Daşdağ²

**5. Sınıf Görsel Sanatlar Dersinde
Öğrencilerin Renk Bilgisi Konusunun Öğrenimi İle İlgili Serbest
Çalışmalarındaki Renk Seçimlerinde Cinsiyet ve Okul Değişkenlerinin Etkisi ***

Özet

Bu araştırmanın amacı, 5. sınıf görsel sanatlar dersinde öğrencilerin renk bilgisi konusunun öğrenimi ile ilgili serbest çalışmalarındaki renk seçimlerinde cinsiyet ve okul değişkenlerinin etkisini ortaya koymaktır. Bu genel amaç doğrultusunda, 5. sınıf öğrencileri üzerinde bir araştırma yapılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu, Batman 16 Mayıs Ortaokulu ile Özel Batman Doğa Ortaokulu'nun 5.sınıf öğrencilerinden oluşturulmuştur.

Bu araştırma, uygulamalı bir araştırmadır ve 2012-2013 Eğitim-Öğretim yılında yapılmıştır. Araştırma çalışmasına, 59'u devlet okulunda okuyan öğrenci, 41'i özel okulda okuyan öğrenci olmak üzere toplam 100 öğrenci katılmıştır. Her iki öğrenci grubuna, önce renk bilgisi konusunda eğitim verilmiştir. Her öğrenciye birer adet renk bilgisi uygulaması ve birer adet serbest resim çalışması yaptırılmıştır. Araştırmanın verileri yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak toplanmıştır.

Öğrencilerin renk bilgisi konusunun öğrenimi ile ilgili serbest çalışmalarındaki renk seçiminde cinsiyet ve okul değişkenlerinin etkisini ortaya koymak için araştırmacı tarafından, uzman onayı alınarak 6 adet açık uçlu sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu geliştirilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme formundaki sorulara verilen cevapların analizinden araştırmanın bulgularına ulaşılmış ve bu bulgulardan da şu sonuçlara varılmıştır.

Serbest çalışmalarındaki renk seçiminde, kız öğrencilerin, erkek öğrencilere göre daha dikkatli davrandıkları, renkler konusunda daha seçici oldukları ve kâğıda çizdiklerini yorumlamada daha başarılı oldukları görülmüştür. Serbest çalışmalarındaki renk seçiminde, özel okuldaki öğrencilerin, devlet okulundaki öğrencilere göre daha dikkatli davrandıkları, renkler konusunda daha seçici oldukları ve kâğıda çizdiklerini yorumlamada daha başarılı oldukları görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Sanat Eğitimi, Görsel Sanatlar Eğitimi, Renk Bilgisi

¹ 16 Mayıs Ortaokulu Batman, profesyonel47@gmail.com.

² Dicle Ün. Ziya Gökalp Eğt. Fak. Güzel Sanatlar Eğitimi Böl. Resim İş Öğrt. A.B.D. Diyarbakır, edasdag@gmail.com.

* Bu makale, 24.Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi'nde "Sözlü Sunum Bildiri" olarak sunulmuştur.

5. Sınıf Görsel Sanatlar Dersinde Öğrencilerin Renk Bilgisi Konusunun Öğrenimi İle İlgili Serbest Çalışmalarındaki Renk Seçimlerinde Cinsiyet ve Okul Değişkenlerinin Etkisi *

The Effect Of Gender And School Factors On Students' Choice Of Color In Free Style Drawing In Learning Color Theory In The Visual Arts Lesson In 5th Grade

Abstract

This research aims to find out the effect of gender and school factors on students' choice of color in free style drawing in learning color theory in the Middle School visual art class. With this purpose a study was conducted on 5th grade students. This study includes fifth grade students in Batman 16 Mayıs Middle School and Private Batman Doga Middle School in the city of Batman.

This research is application oriented and carried out during the 2012-2013 academic year. A sample is drawn from a total of 100 students that includes 59 public school students and 41 private school students. All students participated in the research are given prior training on color theory. As part of the research each student is required to submit both a free style drawing and a color theory application. The data is collected through the semi-structured interview methods.

When measuring the effect of gender and school factors on color choice in free style drawing in learning color theory the researcher has developed a six question open ended semi- structured interview form under the expert guidance. The qualitative analysis of the data obtained by the semi- structured interview forms reveals the following results.

When measuring the color choice in free style drawing it is found that female students are more careful, selective of color, and successful in the completion of drawing interpretation than male students. When measuring the color choice in free style drawing it is found that private school students are more careful, selective of color, and successful in the completion of drawing interpretation than public school students.

Keywords: Art Education, Visual Arts Education, Color Theory

Giriş

Eğitim, öğrenilenlerin hayata geçirilmesidir. Öğretim ise öğrenme davranışının sağlanması amacıyla yapılan ön çabalardır (Aydın, 2008: 12). Bir başka deyişle eğitim; insanın bütünlük kazanması sürecidir. İnsan; bedensel, fiziksel, ruhsal, dinsel, sanatsal, çevresel vb. nitelikleriyle bir gelişim sürecindedir. Bu süreç eğitim ortamında gerçekleşir. Aile, okul, işyeri, köy, kent, maddi ve manevi tüm kurum ve ortamlar eğitimin unsurlarıdır. Bu nedenle tüm bu unsurların gerektiği gibi oluşturulması, var oluş amacına uygun hale getirilmesi zorunludur (Bilhan, 1990: 31). 21. yüzyılda eğitimin amacı; bilgilendirme değil, öğrenmeyi öğretmektir. Öğrenmeyi öğrenme, en yalın haliyle; mevcut bilgileri kullanarak yeni durumlar için gerekli bilgiyi kendi kendine üretebilmek demektir. Eğitim aynı zamanda bir başka boyutta; estetik ve pratik düşünme, yeti ve yeteneklerinin, değer yargılarının da geliştirilmesidir (Delier, 2005: 13). Bilgi teknolojilerini rahatlıkla ve verimli bir şekilde kullanabilen, yaratıcı, girişimci, üreten, yenilikçi, bireysel sorumluluk sahibi, sürekli kendini yenileyen insanlar bilgi çağının başarılı bireyleri olacaklardır. Bu niteliklere sahip bireylerin yetiştirilmesi eğitimcilerin ve eğitim sistemlerinin sorumluluğudur (Atalay, 1996: 213). Bu bağlamda eğitim sistemleri insanı bütün yönleri ile geliştirmeyi, içinde bulunduğu ve ait olduğu topluma ve insanlık âlemine yararlı bireyler hâline getirmeyi amaç edinmelidir.

Genel eğitimin önemli bir alanı olan sanat eğitimi de bireyin; duygu ve düşünce dünyasını zenginleştirmeyi, kendini, duygularını, düşüncelerini, hayallerini ifade edebileceği yol ve yöntemleri göstermeyi hedefler. Sanat eğitimi, bireylerde var olan estetik değerleri ve yaratıcılığı geliştirmede en etkin güçtür. Kişinin, yaşadığı dünyayı anlayabilmesinde görmeyi, işitmeyi ve karşılaştığı problemlere çözüm üretip olaylara eleştirel bir gözle bakabilmede çok

5. Sınıf Görsel Sanatlar Dersinde Öğrencilerin Renk Bilgisi Konusunun Öğrenimi İle İlgili Serbest Çalışmalarındaki Renk Seçimlerinde Cinsiyet ve Okul Değişkenlerinin Etkisi *

önemli bir yöntemdir. Sanat eğitimi ile birey, içinde yaşadığı toplumun kültürünü öğrenir. Sanat eğitimi çocuca ve gence kültürünü tanıtır, öğretir, sevdirebilir ve onu bu değerleri koruyacak ve yaşatacak bireyler olarak yetiştirir (Buyurgan ve Buyurgan, 2007: 24).

Bireyin estetik beğenisini geliştirmesi gereken, sanattan anlamasını, estetik güzelliklerden tat almasını öğreten ve sanatın sihirli havasıyla buluşturan ders görsel sanatlar dersi'dir. Görsel sanatlar dersi bütün öğrencilerin imge ve simge yüklü bir dünyanın anlamını çözmeleri ve onu anlamaları için çok çeşitli yeteneklerini geliştirmelerine yardım eder. Bu, görsel sanatların genel eğitim programının önemli bir parçası olmasının çok önemli bir gerekçesidir (Özsoy, 2003: 51).

Çağdaş bireylerin yetişmesinde önemli yer tutan sanat eğitimi okul programlarında gerekli ölçüde yer almalıdır. Teknolojik alandaki gelişmeler giderek insanları monotonlaştırmakta ve duyarsız hale getirmektedir. Bilim ve teknikteki ilerlemeler, beraberinde insanın ruhsal yönünü etkileyen bir takım aksaklıklarda getirmektedir; işte burada sanat eğitimi devreye girebilmeli ve yaşadığı çevreye duyarlı, güzellik kavramının anlamını ve önemini bilen bireylerin yetişmesi hedeflenmelidir (Türe, 2007: 39).

Bilindiği gibi, okulun amacı öğrencileri sadece belli dersler ve sorunlar hakkında bilgilendirmekten ibaret değil, onların bedensel, zihinsel, duygusal, sosyal ve sanatsal gelişmelerine de yardımcı olmaktır. Okul her açıdan bireyi geliştiren ve onu hayata hazırlayan yer olmalıdır. Bütün öğrenciler, yetersizliklerine, belirlenmiş yeteneklerine veya altyapılarına aldırmaksızın, sanatın sağladığı zengin eğitim deneyimlerine ulaşmayı hak ederler. Sanat, günümüz toplumunun artan sembollerinin ve göstergelerinin anlaşılmasında ve çözülmesinde, çoklu yeteneğin gelişmesini sağlar. Dolayısıyla, sanat eğitiminin tüm öğrencilerin genel eğitimi içerisinde gerekli bir rolü vardır (Grenfell, 1996: 1).

Öğrenciye yaşamı ve doğayı gözlemlene duyarlılığı kazandırmak, öğrenciye aklını, duygularını, zevklerini sorgulama bilinci kazandırmak, öğrencinin birikimlerini başka alanlarda kullanabilme becerisini geliştirmek ve öğrenciye kendini ifade edebilmede estetik değerlerden yararlanma yeteneği kazandırmak görsel sanatlar dersinin genel amaçları arasında sayılmıştır (MEB, 2006: 27). Görsel sanatlar dersi kapsamında öğrencilere verilmesi gereken renk bilgisinin, dersin yukarıda sayılan amaçlarına ulaşılması bağlamında önemi büyüktür. Çünkü renklerin insan psikolojisini etkilediği önemli bir gerçektir.

Renklerin o büyüğü ve gizemli dili insanı çok farklı dünyalara götürür. Duygu ve düşüncelerin anlatımında sözlü ifade kadar renkli ifade de önemlidir. Çoğu zaman, duygu ve düşünceler, hayati öneme sahip yaşamsal olaylardaki tercihler hep renklerle ifade edilir. Bu açıdan renkli ifade resimde, sözlü ifadenin yerini almaktadır. Resim, çocuğun çevresinde gördüklerinin; duygu ve düşüncelerinin; çizgi ile renkler kullanılarak bir düzlem üzerine aktarılmasıdır. Çocuğun kendisini ifade ediş biçimi olarak yaptığı resimlerde kullandığı renklerin önemli bir yeri vardır. Bu açıdan çocukların yaptığı resimler, onlarla iletişim kurmakta yetişkinlere yardımcı bir araç olarak görülmektedir. İnsan duygularının renklerle ifadesi, bir iletişim biçimidir. Her rengin insanlar üzerinde farklı psikolojik etkileri vardır. Çocukların da resim derslerinde kullandıkları renkler, kendilerini ifade ediş biçimlerini

5. Sınıf Görsel Sanatlar Dersinde Öğrencilerin Renk Bilgisi Konusunun Öğrenimi İle İlgili Serbest Çalışmalarındaki Renk Seçimlerinde Cinsiyet ve Okul Değişkenlerinin Etkisi *

yansıtmaktadır. Bireylerin cinsiyeti, kişilik yapısı, geçirdiği çocukluk dönemi, içinde bulunduğu toplum ve ekonomik düzey renk tercihlerini direkt etkilemektedir. Çocuğun kendini ifadesinde kullandığı renkler, bu iç ve dış faktörlerle beslenerek şekillenir ve her bir çocukta farklı biçim ve renklerde kendini gösterir (Güvenç, 2005: 03).

Okulda çocukların renkle uğraşmaktan büyük haz duydukları bilinmektedir. Günlük yaşamda çok önemli bir yeri olan renk dünyasının tanıtılması ve öğrencilerin duyarlılıklarını geliştirmek açısından renkli çalışmalar görsel sanatlar eğitiminde önemli yer tutar. Her okulun, yaratıcı etkinliklerin çok önemli bir parçası olan renkli çalışma ortamını hazırlaması öğrenciler için, özgürce bir eğitim anlamını taşır. Sağlıklı bir eğitim yoluyla kazandırılacak renk duyarlılığı, yaşamın her yönüyle ilgili davranış biçimlerini etkileyecektir (Sezer, 2001: 34).

Amaç

Çocuğun cinsiyeti ve özel okulda olması ya da devlet okulunda olması öğrendiği renk bilgisinin öğrenimine, onun ilerleyen zaman içerisinde yapacağı serbest resim çalışmalarındaki renk seçimine, satın alacağı elbisenin, ayakkabının, aksesuarın rengini belirlemedeki renk tercihlerine ne kadar etki ediyor? Bu etkinin kız öğrenciler ile erkek öğrenciler; özel okuldaki öğrenciler ile devlet okulundaki öğrenciler üzerindeki derecesi nedir? sorularına cevap bulma arayışıyla başlanan bu araştırmanın amacı, 5. sınıf öğrencilerinin görsel sanatlar dersinde öğretilen renk bilgisinin öğrenimi ile ilgili serbest çalışmalarındaki renk seçimlerinde cinsiyet ve okul değişkenlerinin etkisini ortaya koymaktır.

Yöntem

Bu araştırma uygulamalı bir araştırmadır. Araştırmanın verileri yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak toplanmıştır. Veri toplama aracı, öğrencinin uygulama sonunda yapmış olduğu serbest konulu resim uygulaması hakkındaki görüşünü alacak ve renk seçimindeki değişimi test edecek özelliklere sahiptir. Araştırma 2012–2013 Eğitim-Öğretim yılında yapılmıştır.

Çalışma Grubu

Tablo 1. Çalışma grubu

Araştırma Yapılan Çalışma Grubu Okulları	Okuldaki Toplam 5.sınıf Öğrenci Sayısı	Çalışma Grubuna Alınan Kız Öğrenci Sayısı	Çalışma Grubuna Alınan Erkek Öğrenciler	Çalışma Grubu Toplam Öğrenci Sayısı
Batman 16 Mayıs Ortaokulu	164	30	29	59
Özel Batman Doğa Ortaokulu	41	19	22	41
Toplam	205	49	51	100

5. Sınıf Görsel Sanatlar Dersinde Öğrencilerin Renk Bilgisi Konusunun Öğrenimi İle İlgili Serbest Çalışmalarındaki Renk Seçimlerinde Cinsiyet ve Okul Değişkenlerinin Etkisi *

Araştırma çalışmasına, 59'u devlet okulunda okuyan öğrenci, 41'i özel okulda okuyan öğrenci olmak üzere toplam 100 öğrenci katılmıştır. Araştırma, hazır bulunuşlukları farklı olan iki gruba uygulanmıştır. Bu grupları devlet okulunda okuyan öğrenciler ile özel okulda okuyan öğrenciler oluşturmaktadır. Her iki gruba etkinlikler eşit şekilde uygulanmıştır. Araştırmanın çalışma grubu; Batman 16 Mayıs Ortaokulunda ve Özel Batman Doğa Ortaokulunda, 5-A ve 5-B şubelerindeki 49'u kız, 51'i erkek toplam 100 öğrenciden oluşturulmuştur. Çalışma grubu oluşturulurken; devlet okulu olarak, öğrenci profili açısından mozaik bir yapıya sahip olan Batman 16 Mayıs Ortaokulu; özel okul olarak da kurumsallaşmış bir yapıya sahip olan Özel Batman Doğa Ortaokulu'nun seçilmesine özellikle dikkat edilmiştir. Böylece çalışmada daha net ve daha geçerli bulgulara ulaşılabileceği öngörülmüştür.

Veri Toplama Aracı

Yarı yapılandırılmış görüşme formu, ilgili literatür taranarak ve uzman görüşü alınarak araştırmacılar tarafından geliştirilmiştir. Yarı yapılandırılmış öğrenci görüşme formu öğrenciyi, yapmış olduğu serbest konulu resim uygulaması hakkında konuşuracak, yorum yapmasına olanak verecek, resmini eleştirmesini sağlayacak ve renk hakkındaki değerlendirmelerini alacak nitelikte hazırlanan 6 adet açık uçlu sorudan oluşmaktadır. Ayrıca formda, öğrencinin kişisel bilgilerini ve yapmış olduğu serbest resim uygulaması hakkında bilinmesi gereken teknik, boyut vb. bilgileri yazabileceği alanlar da oluşturulmuştur.

Yarı yapılandırılmış öğrenci görüşme formu, öğrencilerin renk bilgisi konusunun öğrenimi ile ilgili serbest çalışmalarındaki renk seçiminde cinsiyet ve okul değişkenlerinin etkisini ortaya koymak amacıyla araştırma çalışmasının sonunda kullanılmıştır.

İşleniş

Verilerin toplanması amacıyla geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formunun uygulanabilmesi ve çalışma grubu okullarında yapılacak ders etkinlikleri için Batman İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden araştırma ve uygulama izni alınmıştır.

Araştırma çalışması dört hafta -görsel sanatlar dersinin ortaokullarda haftada 1 saat olduğu göz önünde bulundurulduğunda dört ders- sürmüştür. Öğrencilerin hazır bulunuşluklarını eşitlemek amacıyla 1 saat (ders-hafta) renk bilgisine yönelik eğitim verilmiştir.

Araştırma sürecinin;

1. dersinde, her iki grup ile ayrı vakitlerde ve her grubun kendi okulunda, anlatım ve gösteri öğretim yöntemleri kullanılarak renk bilgisi konusunda aynı ders işlenmiştir. Derste verilen renk bilgisi çalışma yaprakları hazırlanırken MEB tarafından yayımlanan Görsel Sanatlar Dersi (1-8. sınıflar) Öğretim Programı ve Kılavuzundaki 5.sınıf kazanımları göz önünde bulundurularak çalışma yaprakları hazırlanmıştır.

5. Sınıf Görsel Sanatlar Dersinde Öğrencilerin Renk Bilgisi Konusunun Öğrenimi İle İlgili Serbest Çalışmalarındaki Renk Seçimlerinde Cinsiyet ve Okul Değişkenlerinin Etkisi *

2. dersinde, her iki gruba ayrı vakitlerde ve her grubun kendi okulunda, suluboya tekniği kullanılması tavsiye edilerek serbest teknikle bir renk bilgisi uygulaması yaptırılmıştır. Öğrencilere, renk bilgisi uygulamasını tasarlarken renk bilgisi kavramlarını, hayal güçlerini kullanarak ve bildikleri diğer kavramlarla ilişkilendirerek uygulama yapabilecekleri söylenmiştir.

3. dersinde, her iki gruba ayrı vakitlerde ve her grubun kendi okulunda, öğrendikleri renk bilgisini kullanmaları söylenerek serbest teknik ile serbest konulu bir resim uygulaması yaptırılmıştır.

4. dersinde, öğrencilere yarı yapılandırılmış görüşme formu verilerek yaptıkları serbest konulu resim hakkındaki düşüncelerini bu forma yazmaları sağlanmış ve araştırma çalışması böylece sonlandırılmıştır.

Farklı öğretmenlerin deneyim ve bilgileri arasındaki farkın araştırmanın sonucuna olumsuz bir etki yapmasını önlemek için her iki grupta da dersler, araştırmanın diğer etkinlik ve uygulamaları araştırmacılarından biri tarafından yürütülmüştür.

Verilerin Çözümlemesi

5. sınıf öğrencilerinin renk bilgisi konusunun öğrenimi ile ilgili serbest çalışmalarındaki renk seçiminde cinsiyet ve okul değişkenlerinin etkisini belirlemek için yarı yapılandırılmış öğrenci görüşme formu kullanılmıştır. Bu formların analizi araştırmacılar tarafından ve herhangi bir istatistik programı kullanılmadan yapılmıştır. Her bir soru için verilen aynı veya benzer cevaplar gruplanmış ve bu cevap gruplarının öğrencilerin % kaç tarafından verildiği belirlenmiştir. Bu değerlendirme sonuçları üzerinden yorumlar yapılmıştır.

Bulgular ve Yorum

Yarı yapılandırılmış görüşme formundaki sorulara verilen cevapların analizinden araştırmanın aşağıdaki bulgularına ulaşılmıştır.

1.Soru: “Bu serbest resmi zevk alarak mı yaptın?”

Tablo 2. Kız öğrencilerin 1.soruya verdikleri cevapların analiz sonuçları

	Frekans	%
Evet	39	79.6
Hayır	2	4
Boş	8	16.4
Toplam	49	100

Tablo 3. Erkek öğrencilerin 1.soruya verdikleri cevapların analiz sonuçları

	Frekans	%
--	----------------	----------

**5. Sınıf Görsel Sanatlar Dersinde
Öğrencilerin Renk Bilgisi Konusunun Öğrenimi İle İlgili Serbest
Çalışmalarındaki Renk Seçimlerinde Cinsiyet ve Okul Değişkenlerinin Etkisi ***

Evet	35	68.6
Hayır	8	15.7
Boş	8	15.7
Toplam	51	100

Kızların % 79.6'sının resim yapmaktan zevk aldığı, % 4'ünün resim yapmaktan zevk almadığı ve % 16.4'ünün de bu soruya cevap vermediği görülmektedir. Buna karşın erkeklerin % 68.6'sının resim yapmaktan zevk aldığı, % 15.7'sinin resim yapmaktan zevk almadığı ve % 15.7'sinin de bu soruya cevap vermediği görülmektedir.

Bu veriler kız öğrencilerin resim yapmayı, erkek öğrencilerden daha fazla sevdikleri şeklinde yorumlanmıştır.

Tablo 4. Devlet okulundaki öğrencilerin 1.soruya verdikleri cevapların analiz sonuçları

	Frekans	%
Evet	37	62.7
Hayır	10	16.9
Boş	12	20.4
Toplam	59	100

Tablo 5. Özel okuldaki öğrencilerin 1.soruya verdikleri cevapların analiz sonuçları

	Frekans	%
Evet	33	80.5
Hayır	2	4.9
Boş	6	14.6
Toplam	41	100

Devlet okulundaki öğrencilerin % 62.7'sinin resim yapmaktan zevk aldığı, % 16.9'unun resim yapmaktan zevk almadığı ve % 20.4'ünün de bu soruya cevap vermediği görülmektedir. Buna karşın özel okuldaki öğrencilerin % 80.5'inin resim yapmaktan zevk aldığı, % 4.9'unun resim yapmaktan zevk almadığı ve % 14.6'sının da bu soruya cevap vermediği görülmektedir. Bu veriler özel okuldaki öğrencilerin resim yapmayı, devlet okulundaki öğrencilerden daha fazla sevdikleri şeklinde yorumlanmıştır.

2.Soru: “Resim yaparken renkleri içinden geldiği gibi mi, yoksa seçerek mi kullanırsın?”

Tablo 6. Kız öğrencilerin 2.soruya verdikleri cevapların analiz sonuçları

	Frekans	%
İçimden Geldiği Gibi	12	24.4
Renkleri Seçerek	30	61.2
Boş	7	14.4
Toplam	49	100

5. Sınıf Görsel Sanatlar Dersinde Öğrencilerin Renk Bilgisi Konusunun Öğrenimi İle İlgili Serbest Çalışmalarındaki Renk Seçimlerinde Cinsiyet ve Okul Değişkenlerinin Etkisi *

Tablo 7. Erkek öğrencilerin 2.soruya verdikleri cevapların analiz sonuçları

	Frekans	%
İçinden Geldiği Gibi	18	35.3
Renkleri Seçerek	16	31.4
Boş	17	33.3
Toplam	51	100

Kızların % 24.4'ünün renkleri içinden geldiği gibi kullandığı, % 61.2'sinin renkleri seçerek kullandığı ve % 14.4'ünün de bu soruya cevap vermediği görülmektedir. Buna karşın erkeklerin % 35.3'ünün renkleri içinden geldiği gibi kullandığı, % 31.4'ünün renkleri seçerek kullandığı ve % 33.3'ünün de bu soruya cevap vermediği görülmektedir.

Kız öğrencilerin büyük bir bölümünün renkleri gelişigüzel değil, anlamına ve işlevine uygun bir şekilde seçerek kullandığı; buna karşın erkek öğrencilerin renkleri bilinçli kullanma konusunda kız öğrencilerden biraz geride kaldığı yorumu yapılabilir. Bu durumun, kızların süslemekten ve renkleri birbirine yakıştırmaktan zevk alan yapısıyla ilgili olduğu düşünülebilir.

Tablo 8. Devlet okulundaki öğrencilerin 2.soruya verdikleri cevapların analiz sonuçları

	Frekans	%
İçinden Geldiği Gibi	27	45.7
Renkleri Seçerek	24	40.7
Boş	8	13.6
Toplam	59	100

Tablo 9. Özel okuldaki öğrencilerin 2.soruya verdikleri cevapların analiz sonuçları

	Frekans	%
İçinden Geldiği Gibi	12	29.3
Renkleri Seçerek	21	51.2
Boş	8	19.5
Toplam	41	100

Devlet okulundaki öğrencilerin % 45.7'sinin renkleri içinden geldiği gibi kullandığı, % 40.7'sinin renkleri seçerek kullandığı ve % 13.6'sının da bu soruya cevap vermediği görülmektedir. Buna karşın özel okuldaki öğrencilerin % 29.3'ünün renkleri içinden geldiği gibi kullandığı, % 51.2'sinin renkleri seçerek kullandığı ve % 19.5'inin de bu soruya cevap vermediği görülmektedir.

Özel okuldaki öğrencilerin büyük bir bölümünün renkleri gelişigüzel değil, anlamına ve işlevine uygun bir şekilde seçerek kullandığı; buna karşın devlet okulundaki öğrencilerin renkleri bilinçli kullanma konusunda özel okuldaki öğrencilerden geride kaldığı yorumu yapılabilir.

**5. Sınıf Görsel Sanatlar Dersinde
Öğrencilerin Renk Bilgisi Konusunun Öğrenimi İle İlgili Serbest
Çalışmalarındaki Renk Seçimlerinde Cinsiyet ve Okul Değişkenlerinin Etkisi ***

3.Soru: “Bu serbest resimde neler anlatmak istemişsin?”

Tablo 10. Kız öğrencilerin 3.soruya verdikleri cevapların analiz sonuçları

	Frekans	%
Resimdekileri Anlatabilenler	28	57.1
Resimdekileri Anlatamayanlar	11	22.5
Boş	10	20.4
Toplam	49	100

Tablo 11. Erkek öğrencilerin 3.soruya verdikleri cevapların analiz sonuçları

	Frekans	%
Resimdekileri Anlatabilenler	21	41.2
Resimdekileri Anlatamayanlar	13	25.5
Boş	17	33.3
Toplam	51	100

Kızların % 57.1'inin çizdiği serbest resimdeki öğeleri anlatabildiği, % 22.5'inin çizdiği serbest resimdeki öğeleri anlatamadığı ve % 20.4'ünün de bu soruya cevap vermediği görülmektedir. Buna karşın erkeklerin % 41.2'sinin çizdiği serbest resimdeki öğeleri anlatabildiği, % 25.5'inin çizdiği serbest resimdeki öğeleri anlatamadığı ve % 33.3'ünün de bu soruya cevap vermediği görülmektedir.

Bu veriler, kız öğrencilerin, serbest resim çalışmalarında kâğıda çizdiklerini sözlü olarak ifade etmede erkek öğrencilerden daha başarılı oldukları şeklinde değerlendirilmiştir. Bu durumun kız öğrencilerin doğuştan sahip oldukları, ayrıntıları iyi işleyen zihin yapısı, konuşma yeteneği ve sosyalleşmeye daha yatkın ruh yapısıyla ilişkili olduğu düşünülebilir.

Tablo 12. Devlet okulundaki öğrencilerin 3.soruya verdikleri cevapların analiz sonuçları

	Frekans	%
Resimdekileri Anlatabilenler	33	55.9
Resimdekileri Anlatamayanlar	14	23.7
Boş	12	20.4
Toplam	59	100

Tablo 13. Özel okuldaki öğrencilerin 3.soruya verdikleri cevapların analiz sonuçları

	Frekans	%
Resimdekileri Anlatabilenler	18	43.9
Resimdekileri Anlatamayanlar	13	31.7
Boş	10	24.4
Toplam	41	100

Devlet okulundaki öğrencilerin % 55.9'unun çizdiği serbest resimdeki öğeleri anlatabildiği, % 23.7'sinin çizdiği serbest resimdeki öğeleri anlatamadığı ve % 20.4'ünün de

5. Sınıf Görsel Sanatlar Dersinde Öğrencilerin Renk Bilgisi Konusunun Öğrenimi İle İlgili Serbest Çalışmalarındaki Renk Seçimlerinde Cinsiyet ve Okul Değişkenlerinin Etkisi *

bu soruya cevap vermediği görülmektedir. Buna karşın özel okuldaki öğrencilerin % 43.9'unun çizdiği serbest resimdeki öğeleri anlatabildiği, % 31.7'sinin çizdiği serbest resimdeki öğeleri anlatamadığı ve % 24.4'ünün de bu soruya cevap vermediği görülmektedir.

Bu veriler, devlet okulundaki öğrencilerin, serbest resim çalışmalarında kâğıda çizdiklerini sözlü olarak ifade etmede özel okuldaki öğrencilerden az bir farkla daha başarılı oldukları şeklinde yorumlanmıştır.

4.soru: “Bu serbest resimdeki renkler de bir şeyler anlatıyor mu?”

Tablo 14. Kız öğrencilerin 4.soruya verdikleri cevapların analiz sonuçları

	Frekans	%
Evet	30	61.2
Hayır	9	18.4
Boş	10	20.4
Toplam	49	100

Tablo 15. Erkek öğrencilerin 4.soruya verdikleri cevapların analiz sonuçları

	Frekans	%
Evet	27	52.9
Hayır	9	17.6
Boş	15	29.5
Toplam	51	100

Kızların % 61.2'sinin çizdikleri resimde renkleri ifade aracı olarak kullandığı, % 18.4'ünün çizdikleri resimde renkleri ifade aracı olarak kullanmadığı ve % 20.4'ünün de bu soruya cevap vermediği görülmektedir. Buna karşın erkeklerin % 52.9'unun çizdikleri resimde renkleri ifade aracı olarak kullandığı, % 17.6'sının çizdikleri resimde renkleri ifade aracı olarak kullanmadığı ve % 29.5'inin de bu soruya cevap vermediği görülmektedir.

Bu soruya verilen yanıtların analiz sonuçlarıyla 2. soruya verilen yanıtların analiz sonuçları paralellik göstermektedir. 2. soruya verilen yanıtların analiz sonuçlarına göre kızlar renkleri seçerek kullanırlar. Renkleri seçerek kullanan kızların renkleri bir ifade aracı olarak kullanmaları normal bir bulgu olarak değerlendirilmiştir.

Tablo 16. Devlet okulundaki öğrencilerin 4.soruya verdikleri cevapların analiz sonuçları

	Frekans	%
Evet	36	61
Hayır	12	20.4
Boş	11	18.6
Toplam	59	100

Tablo 17. Özel okuldaki öğrencilerin 4.soruya verdikleri cevapların analiz sonuçları

	Frekans	%
--	---------	---

**5. Sınıf Görsel Sanatlar Dersinde
Öğrencilerin Renk Bilgisi Konusunun Öğrenimi İle İlgili Serbest
Çalışmalarındaki Renk Seçimlerinde Cinsiyet ve Okul Değişkenlerinin Etkisi ***

Evet	25	60.9
Hayır	11	26.9
Boş	5	12.2
Toplam	41	100

Devlet okulundaki öğrencilerin % 61'inin çizdikleri resimde renkleri ifade aracı olarak kullandığı, % 20.4'ünün çizdikleri resimde renkleri ifade aracı olarak kullanmadığı ve % 18.6'sının da bu soruya cevap vermediği görülmektedir. Buna karşın özel okuldaki öğrencilerin % 60.9'unun çizdikleri resimde renkleri ifade aracı olarak kullandığı, % 26.9'unun çizdikleri resimde renkleri ifade aracı olarak kullanmadığı ve % 12.2'sinin de bu soruya cevap vermediği görülmektedir.

Bu soruya verilen yanıtların analiz sonuçlarıyla, 2. soruya verilen yanıtların analiz sonuçlarının paralel olması beklenir. Özel okuldaki öğrencilerin renkleri seçerek kullanma konusunda devlet okulundaki öğrencilerden daha önde oldukları göz önüne alındığında, özel okuldaki öğrencilerin renklerle bir şeyler anlatma konusunda da devlet okulundaki öğrencilerden daha önde olmaları beklenir. Ancak ifadeye ait verilerden, özel okuldaki öğrencilerin, çok az bir farkla devlet okulundaki öğrencilerin gerisinde olduğu görülmektedir. Bu durum dikkat çekici bir bulgu olarak değerlendirilmiştir.

5.Soru: “Bu serbest resmine bir isim vermek istersen ismi ne olur?”

Tablo 18. Kız öğrencilerin 5.soruya verdikleri cevapların analiz sonuçları

	Frekans	%
Orijinal İsim Verenler	25	51
Basit İsim Verenler	15	30.6
Boş	9	18.4
Toplam	49	100

Tablo 19. Erkek öğrencilerin 5.soruya verdikleri cevapların analiz sonuçları

	Frekans	%
Orijinal İsim Verenler	23	45.1
Basit İsim Verenler	15	29.4
Boş	13	25.5
Toplam	51	100

Kızların % 51'inin resimlerine orijinal (anlamlı) isimler verdiği, % 30.6'sının resimlerine basit isimler verdiği ve % 18.4'ünün de bu soruya cevap vermediği görülmektedir. Buna karşın erkeklerin % 45.1'inin resimlerine orijinal (anlamlı) isimler verdiği, % 29.4'ünün resimlerine basit isimler verdiği ve % 25.5'inin de bu soruya cevap vermediği görülmektedir.

Bu veriler, kız öğrencilerin, düşündüklerini ifade etmede ve imgelem kurmada erkek öğrencilerden daha başarılı oldukları şeklinde değerlendirilmiştir. Bu durumun kız öğrencilerin

5. Sınıf Görsel Sanatlar Dersinde Öğrencilerin Renk Bilgisi Konusunun Öğrenimi İle İlgili Serbest Çalışmalarındaki Renk Seçimlerinde Cinsiyet ve Okul Değişkenlerinin Etkisi *

doğuştan sahip oldukları, ayrıntıları iyi işleyen zihin yapısı, konuşma yeteneği ve sosyalleşmeye daha yatkın ruh yapısıyla ilişkili olduğu düşünülebilir.

Tablo 20. Devlet okulundaki öğrencilerin 5.soruya verdikleri cevapların analiz sonuçları

	Frekans	%
Orijinal İsim Verenler	25	42.4
Basit İsim Verenler	23	39.0
Boş	11	18.6
Toplam	59	100

Tablo 21. Özel okuldaki öğrencilerin 5.soruya verdikleri cevapların analiz sonuçları

	Frekans	%
Orijinal İsim Verenler	21	51.2
Basit İsim Verenler	13	31.7
Boş	7	17.1
Toplam	41	100

Devlet okulundaki öğrencilerin % 42.4'ünün resimlerine orijinal (anlamlı) isimler verdiği, % 39'unun resimlerine basit isimler verdiği ve % 18.6'sının da bu soruya cevap vermediği görülmektedir. Buna karşın özel okuldaki öğrencilerin % 51.2'sinin resimlerine orijinal (anlamlı) isimler verdiği, % 31.7'sinin resimlerine basit isimler verdiği ve % 17.1'inin de bu soruya cevap vermediği görülmektedir.

Bu veriler, özel okuldaki öğrencilerin, düşündüklerini ifade etmede ve imgelem kurmada devlet okulundaki öğrencilerden daha başarılı oldukları şeklinde değerlendirilmiştir. Bu durumun, özel okuldaki öğrencilerin aldıkları özel eğitim-öğretim gereği, hazır bulunuşluk düzeylerinin daha yüksek oluştundan kaynaklandığı düşünülebilir.

6. Soru: “Bu serbest resim hakkında başka neler söylemek istersin?”

Tablo 22. Kız öğrencilerin 6.soruya verdikleri cevapların analiz sonuçları

	Frekans	%
Orijinal Yorum Yapanlar	22	44.9
Basit Yorum Yapanlar	13	26.5
Boş	14	28.6
Toplam	49	100

Tablo 23. Erkek öğrencilerin 6.soruya verdikleri cevapların analiz sonuçları

	Frekans	%
Orijinal Yorum Yapanlar	13	25.5
Basit Yorum Yapanlar	12	23.6
Boş	26	50.9
Toplam	51	100

5. Sınıf Görsel Sanatlar Dersinde Öğrencilerin Renk Bilgisi Konusunun Öğrenimi İle İlgili Serbest Çalışmalarındaki Renk Seçimlerinde Cinsiyet ve Okul Değişkenlerinin Etkisi *

Kızların % 44.9'unun resimleri hakkında anlamlı yorumlar yaptığı, % 26.5'inin resimleri hakkında basit yorumlar yaptığı ve % 28.6'sının da bu soruya cevap vermediği görülmektedir. Buna karşın erkeklerin % 25.5'inin resimleri hakkında anlamlı yorumlar yaptığı, % 23.6'sının resimleri hakkında basit yorumlar yaptığı ve % 50.9'unun da bu soruya cevap vermediği görülmektedir. Bu veriler, kız öğrencilerin, gördüklerini yazmada ve düşündüklerini ifade etmede erkek öğrencilerden biraz daha başarılı olduklarını göstermektedir. Bu durumun kız öğrencilerin doğuştan sahip oldukları konuşma yeteneği ve sosyalleşmeye daha yatkın ruh yapısıyla ilişkili olduğu yorumu yapılmıştır.

Tablo 24. Devlet okulundaki öğrencilerin 6.soruya verdikleri cevapların analiz sonuçları

	Frekans	%
Orijinal Yorum Yapanlar	20	33.9
Basit Yorum Yapanlar	18	30.5
Boş	21	35.6
Toplam	59	100

Tablo 25. Özel okuldaki öğrencilerin 6.soruya verdikleri cevapların analiz sonuçları

	Frekans	%
Orijinal Yorum Yapanlar	18	43.9
Basit Yorum Yapanlar	13	31.7
Boş	10	24.4
Toplam	41	100

Devlet okulundaki öğrencilerin % 33.9'unun resimleri hakkında anlamlı yorumlar yaptığı, % 30.5'inin resimleri hakkında basit yorumlar yaptığı ve % 35.6'sının da bu soruya cevap vermediği görülmektedir. Buna karşın özel okuldaki öğrencilerin % 43.9'unun resimleri hakkında anlamlı yorumlar yaptığı, % 31.7'sinin resimleri hakkında basit yorumlar yaptığı ve % 24.4'ünün de bu soruya cevap vermediği görülmektedir.

Bu veriler, özel okuldaki öğrencilerin, gördüklerini yazmada ve düşündüklerini ifade etmede devlet okulundaki öğrencilerden biraz daha başarılı oldukları şeklinde değerlendirilmiştir. Bu durumun, özel okuldaki öğrencilerin aldıkları özel eğitim-öğretim gereği, hazır bulunuşluk düzeylerinin daha yüksek oluştundan kaynaklandığı düşünülebilir.

Öğrencilerin renk bilgisi konusunun öğrenimi ile ilgili serbest çalışmalarındaki renk seçiminde cinsiyet ve okul değişkenlerinin etkisini ortaya koymak için araştırmacılar tarafından, uzman onayı alınarak 6 adet açık uçlu sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu geliştirilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme formundaki sorulara verilen cevapların analizinden araştırmacının şu bulgularına ulaşılmıştır:

Serbest çalışmalarındaki renk seçiminde, kız öğrencilerin, erkek öğrencilere göre daha dikkatli davrandıkları, renkler konusunda daha seçici oldukları ve kâğıda çizdiklerini yorumlamada daha başarılı oldukları görülmüştür.

5. Sınıf Görsel Sanatlar Dersinde Öğrencilerin Renk Bilgisi Konusunun Öğrenimi İle İlgili Serbest Çalışmalarındaki Renk Seçimlerinde Cinsiyet ve Okul Değişkenlerinin Etkisi *

Serbest çalışmalarındaki renk seçiminde, özel okuldaki öğrencilerin, devlet okulundaki öğrencilere göre daha dikkatli davrandıkları, renkler konusunda daha seçici oldukları ve kâğıda çizdiklerini yorumlamada daha başarılı oldukları görülmüştür.

Sonuç ve Öneriler

Renk bilgisinin öğrenimi, renklerin bilinçli kullanılması ve çizimlerin yorumlanması gibi boyutlarda kız öğrencilerin erkek öğrencilere, özel okuldaki öğrencilerin de devlet okulundaki öğrencilere göre daha başarılı olduğuna ilişkin bulgulara ulaşılan bu araştırmanın; görsel sanatlar dersi alanında program yapan uzmanlara ve eğitimcilere yararlı olacağı düşünülmektedir. Söz konusu çalışmanın, renk ile ilgili bilimsel yazılar yazacak araştırmacılara ve görsel sanatlar dersinin bireye sağladığı faydalar konusunda yapılacak araştırma çalışmalarına yardımcı olacağı beklenmektedir.

Renk bilgisinin detaylı incelenip işlendiği çalışmada bu konunun ne kadar önemli olduğu anlaşılmıştır. Renk bilgisi konusunun, bireyin hayatı boyunca kullanacağı bir bilgi olduğu bilinciyle tüm okul kademelerinde görsel sanatlar dersinde üzerinde durularak işlenebilir ve kavratılabilir.

Kız öğrencilerin okumaya, okuduklarını anlamaya, anladıklarını yaşama geçirmeye çok hevesli, azimli ve iradeli oldukları çalışmada görülmüştür. Bugünün kızları, yarının anneleri olacaktır. Eğitimli bir toplum ve aydınlık bir gelecek için kız çocuklarının okutulmasına daha çok destek verilebilir.

Araştırma bulgularına dayanılarak, öğrenciler üzerindeki önemli etkisi ortaya konulan renk bilgisinin, öğrencilerin diğer derslerdeki başarısını, öğrendiklerinin kalıcılığını ve öğretilenleri daha çabuk kavramasını etkileyen bir konu olduğu düşünülmektedir. Bu bağlamda renk bilgisi konusu, renk alanında uzman kişiler tarafından diğer branş öğretmenlerine hizmet içi eğitimde verilebilir.

Renk konusunun her yaş ve kademedeki öğrenciler üzerinde farklı etkiler oluşturduğu gerçeği göz önünde bulundurularak eğitim kurumlarının iç ve dış boya badanası (renklendirmesi) yapılırken renk konusunda uzman kişilerin görüşleri alınabilir.

Renklerin günlük hayatımızdaki ve eğitim alanındaki öneminden ve neredeyse insana dair her şeyle bağlantısı olduğu gerçeğinden hareketle, sanat eğitimcisi adayı yetiştiren Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümlerinin müfredatına renk konusunda detaylı bir öğretimin yapılacağı bir ders konulabilir.

Araştırma sürecinde renk konusunun ne kadar geniş bir konu olduğu görülmüştür. Bu araştırma temel alınarak renk konusunun farklı bir yönü üzerinde çalışılarak başka araştırma çalışmaları da yapılabilir.

**5. Sınıf Görsel Sanatlar Dersinde
Öğrencilerin Renk Bilgisi Konusunun Öğrenimi İle İlgili Serbest
Çalışmalarındaki Renk Seçimlerinde Cinsiyet ve Okul Değişkenlerinin Etkisi ***

Kaynakça

- ATALAY, M.(1996). Bilgi Toplumu, Öğretmenlerinin Sorunları. Sempozyum 96, Modern Öğretmen Yetiştirmede Gelişme ve İlerlemeler. 30 Eylül - 4 Ekim. 603- 608.
- AYDIN, S. (2008), “Görsel Sanatlar Dersinin İşbirlikli Öğrenmeyle İşlenmesinin Öğrencinin Başarısına, Derse Yönelik Tutumlarına Ve Öğrenilenlerin Kalıcılığına Etkisi” Yüksek Lisans Tezi. Diyarbakır: Dicle Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- BİLHAN, S. (1990). “ Devlet Politikası Olarak Eğitim”, Eğitim Programları ve Öğretim II., Ankara:Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.
- BUYURGAN, S. ve U. BUYURGAN. (2007). “Sanat Eğitimi ve Öğretimi”. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- DELİER, A. (2005). “Sanat Eğitiminde Disiplinler Arası Yaklaşımlar”. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.
- GRENFELL, J. (1996). “Arts Education”: Teaching The Visual Arts Discipline Based Art Education, State Of Victoria (Department Of Education),The Arts Course Advise. Visual Arts.Pp1-4.
- GÜVENÇ, E. (2005). “İlköğretim Birinci Basamağı Çocuk Resimlerinde Renk Kullanımında Okul, Aile Ve Kültürel Etkilerin Araştırılması”, Yüksek Lisans Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- MEB. (2006). “Görsel Sanatlar Dersi (1-8 Sınıflar) Öğretim Programı Ve Kılavuzu”. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü.
- ÖZSOY, V. (2003), “Görsel Sanatlar Eğitimi, Resim- İş Eğitiminin Tarihsel veDüşünsel Temelleri”. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.
- SEZER, H. (2001). “İlköğretimde Resim-İş Eğitimi”. Ankara: MEB Yayınları.
- TÜRE, N. (2007). “Eğitimde Ve Öğretimde Bir Araç Olarak Görsel Sanatlar Eğitiminin Öğrencilere Sağladığı Katkılar”. Yüksek Lisans Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü